

AJUNTAMENT DE
Vilanova i la Geltrú

**GUIA PRÀCTICA PER A LA INCLUSIÓ DE
CRITERIS SOCIALS, AMBIENTALS I ÈTICS
EN LA CONTRACTACIÓ PÚBLICA A
L'AJUNTAMENT DE VILANOVA I LA GELTRÚ**

*Guia aprovada per unanimitat al Ple de l'Ajuntament del mes de desembre de 2020
(versió actualitzada i posada al dia de la guia aprovada el maig de 2015)*

INTRODUCCIÓ	pàg. 3
FASE PRÈVIA	pàg. 6
1 FASE DE PREPARACIÓ	pàg. 7
1.A. Contractes reservats	pàg. 7
1.B. Consultes preliminars del mercat	pàg. 8
1.C. Divisió del contracte en lots	pàg. 8
1.D. Objecte del contracte	pàg. 8
1.E. Requisits de solvència econòmica i financera, tècnica i professional ...	pàg. 9
2. FASE DE LICITACIÓ . Establint criteris d'adjudicació	pàg. 12
2.A. CRITERIS AVALUABLES DE FORMA AUTOMÀTICA	pàg. 12
2.A.1 Import econòmic de la proposta	pàg. 13
2.A.2 Ofertes anormalment baixes	pàg. 14
2.A.3 Altres criteris automàtics	pàg. 15
2.B. CRITERIS QUE DEPENEN D'UN JUDICI DE VALOR	pàg. 17
2.B.1. Qualitat de la proposta	pàg. 17
2.B.2. Pla de formació..	pàg. 18
2.B.3. Innovació i millora en el funcionament	pàg. 18
2.B.4. Auditories i seguiment gestió	pàg. 19
2.B.5. Comerç Just	pàg. 20
2.B.6. Perspectiva de gènere	pàg. 20
2.B.7. Gestió ambiental	pàg. 21
2.B.8. Perspectiva ètica	pàg. 23
2.B.9. Altres aspectes socials i d'Economia Social	pàg. 23
2.B.10. Millores relatives especialment a contractes d'obres	pàg. 25
2.C. CRITERI DE QUALITAT	pàg. 27
2.D. CRITERIS DE DESEMPAT	pàg. 27
2.E. CONSIDERACIONS GENERALS	pàg. 29
2.F. NORMATIVA LINGÜÍSTICA	pàg. 31
2.G. RECORDEM QUE	pàg. 31
3. FASE D'EXECUCIÓ	pàg. 32
3.1 Condicions de subrogació	pàg. 36
4. ELS CONCERTS SOCIALS	pàg. 37
NOTA FINAL	pàg. 38
<u>Alguns enllaços d'interès</u>	pàg. 39

INTRODUCCIÓ

Molts han estat els canvis que ha experimentat el nostre món en els darrers anys i moltes les inèrcies que s'han vist superades o modificades. Conceptes que afortunadament ara ja tenim molt clars, no fa pas masses anys semblaven una utopia: govern obert, empoderament ciutadà, economia social... Tot plegat ha fet que difícilment puguem entendre moltes de les coses d'avui amb la perspectiva de fa un temps.

En aquest context, les administracions públiques han començat a detectar la necessitat d'un canvi profund en la seva manera de fer i actuar davant la ciutadania. La transparència, l'ètica, la participació, la cogestió, el rendiment de comptes... en definitiva el que s'ha vingut a anomenar el govern obert ha vingut per quedar-se.

Una de les polítiques públiques amb major incidència en l'entorn és, sense cap mena de dubte, la compra pública. De la mateixa manera que l'acció de consum que podem fer cadascú de nosaltres com a persones no és en cap cas neutra, encara menys ho és en el cas de la compra pública.

D'un temps ençà, l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú ha vingut generant un seguit d'actuacions amb la voluntat de desplegar una política de contractació pública que vagi en la línia no només d'executar obres, prestar serveis o adquirir béns, sinó que permeti desenvolupar i assolir objectius socials i mediambientals a través de les seves contractacions.

En aquest sentit, cal dir que la contractació pública no és cap fi en si mateixa, ni és tampoc únicament un mitjà per a l'obtenció d'obres, prestació de serveis o adquisició de bens a través de l'oferta més econòmica. **La contractació pública és bàsicament, una eina jurídica al servei dels poders públics per a l'acompliment dels seus objectius fonamentals: l'interès general, la cohesió social, la igualtat i la justícia.** Hem d'entendre doncs la contractació pública com **un instrument clau per a la promoció de la responsabilitat social al nostre país, per l'impuls d'una producció i un consum sostenible i per assolir una economia més inclusiva; en definitiva, per promoure un món més just, més sostenible, més social i més solidari.**

Recollint el que recomana la [Directiva 2014/24/UE del Parlament Europeu](#), l'article 1.3 de la [Llei 9/2017, de 8 de novembre, de Contractes del Sector Públic](#) (en endavant LCSP) estableix que **en tota contractació pública s'incorporaran de manera transversal i preceptiva criteris socials i mediambientals sempre i quan guardin relació amb l'objecte del contracte, amb la convicció que la seva inclusió proporciona una millor relació qualitat-preu en la prestació contractual així com una major i millor eficiència en la utilització dels fons públics. També s'ha de facilitar l'accés a la contractació pública de les petites i mitjanes empreses, així com de les empreses d'economia social.**

És en aquesta línia que l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú ja va crear amb molta anterioritat la Comissió de Compres i Contractació Pública Responsable (en endavant CCCPR) (per decret d'alcaldia de 31 de maig de 2012), el [Codi d'Ètica i Bon Govern](#) (al Ple de 8 d'abril de 2013) o la *Guia pràctica per a la inclusió de criteris socials, ambientals i ètics en la contractació pública de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú* (al [Ple de 4 de maig de 2015](#)).

Després d'uns anys d'alts i baixos en la gestió de la contractació pública, ara, amb la proliferació de multitud de guies i instruccions de contractació elaborades per diferents administracions i d'una considerable aparició de canvis legislatius i recomanacions dels diferents ens vinculats a la contractació pública, des de l'ajuntament considerem necessari donar un nou impuls a la contractació pública responsable tot revisant i actualitzant la guia a les noves normatives i recomanacions així com a les noves voluntats polítiques expressades a nivell municipal en el [Pla d'Actuació Municipal 2019-2023](#) i a nivell mundial en el desplegament de l'agenda 2030 a través dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides.

Una guia que, com el seu títol indica, no vol ser un document conceptual, extens i profund sobre la inclusió de criteris socials, ambientals i ètics en els contractes, sinó una guia eminentment pràctica, en constant procés de revisió i actualització, oberta a noves propostes i idees i entesa com a **repositori de bones pràctiques**. Un document, en definitiva, per tal que els diferents departaments de l'ajuntament disposin de les eines necessàries per a poder aplicar aquesta voluntat en tots aquelles processos de contractació que es realitzin.

Amb l'objectiu de ser un document viu i obert, a l'hora de preparar una nova contractació es podran introduir altres criteris no inclosos en aquesta guia, promovent-ne la seva possible inclusió en properes revisions a partir de la validació dels departaments de Contractació i de Responsabilitat Social Corporativa.

Aquesta guia ha pres com a base el document que aquesta mateix ajuntament va elaborar l'any 2015 alhora que ha intentat recollir l'experiència i les bones pràctiques dels diferents departaments municipals i també ha revisat i analitzat un bon nombre de guies i instruccions elaborades per diferents entitats i administracions que ens han semblat d'interès i que han permès ampliar i millorar el contingut d'aquest material que ara teniu a les vostres mans.

La guia s'ha estructurat en tres grans blocs atenent a les tres fases bàsiques de qualsevol procés de licitació i en cadascun d'ells s'han incorporat aquells criteris o propostes que millor hi encaixen tenint en compte però (com ja s'anirà recordant al llarg de la guia) que, en general, un mateix criteri pot utilitzar-se en diferents fases (encara que no simultàniament en un mateix plec).

Per tal de facilitar la selecció d'aquells criteris que millor s'ajustin a cadascun dels contractes, aquests, s'han agrupat o identificat en les diferents fases bé a través d'apartats concrets o bé amb una etiqueta: social, ambiental, ètic, gènere... i si encaixa en més d'un, sota el concepte de diversos.

FASE PRÈVIA

Tot i que pugui semblar molt obvi, el primer pas abans d'iniciar qualsevol procés de licitació ha de ser VALORAR LA NECESSITAT REAL DE LA CONTRACTACIÓ i fer-nos algunes preguntes bàsiques: ens cal? ho podem fer amb recursos propis? la proposta que plantejem és la més adient per cobrir la nostra necessitat? hi ha alguna alternativa?

Si és per donar continuïtat a un contracte ja existent és bàsic analitzar l'avaluació de la seva execució, veure on es pot millorar, què s'ha de corregir, modificar o revisar i si la realitat i el context actual són els mateixos de quan vam fer la primera licitació. Potser, només amb això, ja estarem aplicant un primer criteri de compra responsable.

Amb tot, l'actual marc normatiu en els seus diferents nivells (català, espanyol i europeu) no només possibilita sinó que recomana a les diferents administracions l'aplicació de clàusules socials i mediambientals en els seus processos de contractació.

Com heu vist en el gràfic de la pàgina anterior, aquestes clàusules es poden incorporar en les diferents fases de que es compona el procés:

- 1.- Fase de preparació
- 2.- Fase de licitació
- 3.- Fase d'execució

No es tracta d'incloure-ho TOT en cada plec sinó d'adequar-ne l'elecció i el redactat a cada cas en concret. A més, a mesura que feu una lectura de la guia veureu que hi ha criteris que es repeteixen en diferents fases; aquest fet només vol posar en evidència que la majoria de criteris es poden ubicar en aquella fase que considerem més adient per a la nostra proposta, però que llavors ja no es podran repetir en les altres.

Un altre aspecte que cal tenir molt present a l'hora de distribuir els diferents criteris que es plategen en aquesta guia és que no en totes les fases els criteris tenen el mateix pes. Mentre que en la fase de preparació els requisits de solvència són condicions *sine qua non* per a poder continuar en el procés, a la fase de licitació els criteris d'adjudicació només ajuden a ponderar i valorar les ofertes en base a la millor relació qualitat-preu, sense que en general, es pugui excloure per no complir-ne amb algun. En tot cas però, el compliment dels criteris d'adjudicació ofertats per l'empresa contractista l'obliguen i formen part dels documents contractuals. Per altra banda també, en la fase d'execució, els criteris inclosos en les condicions especials d'execució seran d'obligat compliment per a l'empresa adjudicatària i la seva vulneració pot suposar fins i tot, la resolució del contracte.

En qualsevol cas, davant de qualsevol dificultat o qüestió, demaneu suport al departament de contractació o bé a la [Unitat de RSC](#) per tal que us assessorin en aquells aspectes que us generin dubtes.

1.- FASE DE PREPARACIÓ: CONTRACTES RESERVATS, CONSULTES PRELIMINARS, DIVISIÓ EN LOTS, OBJECTE DEL CONTRACTE, REQUISITS DE SOLVÈNCIA ECONÒMICA I FINANCERA, TÈCNICA I PROFESSIONAL.

1.A CONTRACTES RESERVATS

Es pot fer un plec reservat en exclusiva per a Centres Especials de Treball d'iniciativa social (CET) i/o per a empreses d'inserció o entitats destinades a la inserció sociolaboral de persones amb especial dificultat d'accés al mercat de treball. En tots els casos caldrà justificar-ho degudament ja que qualsevol entitat o empresa que no compleixi amb aquest requisit no podrà participar en la licitació (disposició addicional quarta de la LCSP)

Els contractes reservats es poden aplicar a qualsevol objecte contractual i sector d'activitat. Prèviament però, caldrà que comprovem l'existència d'empreses d'aquestes característiques que puguin presentar-se i executar el contracte !

En aquest mateix sentit, i ampliant-ne l'àmbit, la Directiva Europea 2014/24/CE recull les consideracions següents:

- Es podran reservar contractes a aquells tallers i operadors econòmics que tinguin com a objectiu principal la integració social i professional de persones discapacitades o desfavorides, si com a mínim el 30% de les persones empleades són discapacitades o desfavorides (article 20) A la convocatòria, caldrà fer referència a aquest article.

- En els casos de **contractes de serveis de caràcter social, cultural i de salut**, es podran reservar contractes a determinades organitzacions si compleixen TOTES les condicions següents: que el seu objecte fundacional o estatutari estigui vinculat a l'objecte del contracte, i que els beneficis reverteixin en l'assoliment de l'objectiu de l'organització i que les estructures de l'organització es basin en la propietat de les persones empleades (articles 74 i 77 de la Directiva Europea i la Disposició addicional 48a de la LCSP). A més, no es podrà adjudicar si ja s'ha adjudicat a la mateixa organització en els darrers tres anys i, en tot cas, no podrà superar els 3 anys incloses les prorrogues.

Es podran fer doncs, quan es donin les condicions, contractes reservats per a entitats sense ànim de lucre i/o empreses d'economia social (cooperatives). Aquest fet es recull en la ja esmentada Disposició Addicional 48a de la LCSP pel qual es transposa l'esmentada directiva Europea.

1.B CONSULTES PRELIMINARS DEL MERCAT

Per tal de redactar amb les màximes garanties una licitació, l'article 115 de la LCSP recull la possibilitat de *dur a terme estudis de mercat i dirigir consultes als operadors econòmics que hi estiguin actius amb la finalitat de preparar correctament la licitació i informar els operadors econòmics esmentats sobre els seus plans i dels requisits que exigiran per concórrer al procediment. Amb aquesta finalitat, els òrgans de contractació es poden valer de l'assessorament de tercers, que poden ser experts o autoritats independents, col·legis professionals o, fins i tot, amb caràcter excepcional, operadors econòmics actius en el mercat.* Aquest procediment de consultes es farà dins la Plataforma de serveis de contractes del sector públic.

I com recull aquest mateix article 115, *la participació en la consulta no impedeix la intervenció posterior en el procediment de contractació.*

1.C DIVISIÓ DEL CONTRACTE EN LOTS

Tal i com es recull en la memòria justificativa del contracte que cal complimentar abans d'iniciar qualsevol procediment de licitació, i d'acord amb la Directiva 2014/24/UE (article 46), l'article 5 del [Decret llei 3/2016, de 31 de maig, de mesures urgents en matèria de contractació pública](#), i l'article 99.3 de la LCSP, la **divisió en lots** de l'objecte de contracte, sempre que sigui possible, constitueix la regla general i cas de no aplicar-ho, s'haurà de justificar la decisió de no fer-ho. A més, s'estableix la possibilitat de limitar el nombre de lots a que es pot presentar oferta i el nombre de lots que pot adjudicar-se a una mateixa empresa licitadora.

També és interessant ressaltar el paràgraf d'aquest mateix article 99.3 de la LCSP que diu textualment que *es poden reservar lots, de conformitat amb el que disposa la disposició addicional quarta*, és a dir, que en una licitació podem fer la reserva de lots per a centres especials d'ocupació d'iniciativa social i/o a empreses d'inserció que hem comentat en el punt anterior (1.A). Tot plegat, ajuda a augmentar la competència i facilitar la participació de les PIME i dels CET en la contractació pública.

1.D OBJECTE DEL CONTRACTE

El primer pas a l'iniciar qualsevol procés de licitació és definir clarament què és el que volem contractar i aquí s'ha de tenir molt clar que no només parlem de cobrir una necessitat sinó de satisfer unes exigències socials, mediambientals i ètiques que com a administració pública estem obligades a garantir.

Es podrà incorporar doncs, complementant l'objecte del contracte (sempre que hi tingui una relació coherent amb el projecte) una definició de l'objecte del contracte en el sentit dels exemples següents:

“Constitueix l’objecte del contracte xxxxxxxxxx mitjançant la contractació d’una empresa/entitat que contempli la prestació del servei / l’execució de l’obra d’acord amb un programa de treball i un projecte d’inserció sociolaboral de persones amb discapacitat i/o persones amb risc d’exclusió”

“Constitueix l’objecte del contracte la prestació del servei xxxxxxxxxx, mitjançant el foment de l’economia social i solidària i a través dels principis de gestió democràtica i participativa, igualtat d’oportunitats i cohesió social” (fins i tot, es poden invertir els termes posant com a objecte el foment de l’ESS a través de la prestació del servei xxxxxxxx)

Aquests afegitons prenen el seu màxim sentit en tots aquells contractes de caràcter marcadament social però també es poden incorporar a altres tipologies (compra de vehicles amb baixes emissions de CO₂, elaboració d’un pla urbanístic amb perspectiva de gènere, la gestió d’un menjador a partir de productes frescos, ecològics i de proximitat i/o amb una dieta nutricionalment equilibrada, subministrament de material d’oficina amb criteris mediambientals, subministrament de mobiliari amb fustes procedents de la gestió forestal sostenible, construcció d’un equipament incorporant criteris de sostenibilitat i eficient energèticament, xxxxxx de forma socialment justa ...).

Així doncs, sempre que sigui possible i la tipologia del contracte ho permeti, s’inclourà de forma expressa a l’objecte del contracte el seu valor social, ambiental o ètic la qual cosa ens aportarà una major seguretat jurídica al procés.

Cal recordar que en totes les condicions, criteris o requisits que s’incorporin en les diferents fases (preparació, licitació i d’execució) la normativa i les directives actuals, remarquen la necessitat d’una vinculació directa a l’objecte del contracte, per la qual cosa, caldrà tenir especial cura en la seva redacció (de l’objecte del contracte)

Caldrà tenir en compte també, que segons com definim l’objecte del contracte aquesta circumstància s’haurà de tenir en compte en la definició dels diferents requisits de solvència.

1.E REQUISITS DE SOLVÈNCIA ECONÒMICA I FINANCERA, TÈCNICA I PROFESSIONAL

A l’hora de definir els requisits de solvència cal ser curosos i vetllar per tal que aquests siguin proporcionals i estiguin vinculats a l’objecte i a les condicions i característiques del contracte i no es vulnerin els principis d’igualtat, lliure competència i no discriminació i no han de suposar, en cap cas, un obstacle a la participació de les petites i mitjanes empreses.

Es pot incloure un requisit de capacitat necessari per poder participar en la licitació, l'acreditació de solvència tècnica i experiència específica en qualsevol matèria vinculada a l'objecte del contracte sempre que aquest fet pugui resultar determinant per a la correcta execució del contracte i quan no sigui exigible la classificació de l'empresa/entitat contractista. Això, suposa un requisit *sine qua non* per participar en la licitació i per tant només podran ser admeses aquelles empreses que així ho acreditin.

Alguns exemples poden ser:

- Per a la **solvència tècnica i professional** (articles 88, 89 i 90 de la LCSP), a més de poder demanar una relació dels principals treballs realitzats d'igual o similar naturalesa que les que constitueixen l'objecte del contracte, es podrà exigir una qualificació o experiència mínima de x anys i/o titulació determinada o concreta, acreditada documentalment, en la prestació dels serveis objecte del contracte i en especial respecte a les persones adscrites directament a la seva execució. Els mitjans d'acreditació de la solvència han de ser preferentment certificats oficials o d'entitats independents. Fins i tot es podran exigir els noms i la qualificació professional del personal responsable d'executar la prestació. (article 90.1 apartats b i e de la LCSP)
- (*per a contractes de serveis*) La **solvència econòmica financera** es podrà acreditar mitjançant l'aportació d'un compromís vinculant de subscripció (cas de resultar adjudicatària) d'una assegurança de responsabilitat civil per riscos professionals per un import no inferior al Valor Estimat del Contracte (VEC). Aquesta subscripció s'haurà de fer efectiva dins del termini de deu dies hàbils al qual es refereix l'apartat 2 de l'article 150 de la LCSP.
- Per a la **solvència econòmica financera** també es podrà exigir un volum anual de negoci específic relacionat amb l'objecte del contracte que no podrà excedir (no hi ha mínim, sempre però que *s'asseguri la capacitat de l'empresa contractista d'aportar els fons necessaris per a l'execució correcta del contracte*) 1,5 vegades el VEC o l'import del lot al qual es licita i/o que representi un valor igual o superior al x% de la facturació total.

Caldrà preveure a l'hora d'incorporar aquest criteri, el cas que es puguin presentar empreses de nova creació (proporcionalitat amb la data de la seva constitució) i el fet que exigir una solvència elevada (1,5 vegades l'import del VEC ho és) pot limitar, com ja s'ha apuntat abans, la participació de petites i mitjanes empreses. Per evitar aquesta circumstància, al no existir l'exigència d'establir un mínim, per a determinades licitacions amb un preu de licitació no massa elevat es pot NO EXIGIR una determinada solvència econòmica o bé equiparar-la al pressupost de licitació.

D'altres requeriments de solvència poder anar en la línia següent:

AMBIENTAL - Compliment de determinats certificats, etiquetes, segells i/o criteris de gestió basats en normes europees o internacionals en matèria ambiental o social ... *(s'ha de recollir la possibilitat d'acceptar altres proves de mesures equivalents que presentin les empreses)*

Alguns exemples

[EMAS](#) (sistema comunitari de gestió i auditoria ambiental)

ISO 14001 (sistema de gestió ambiental)

ISO 14006 (disseny ecològic o ecodisseny)

Normativa Euro6 d'emissions (emissions de gasos per a vehicles)

Nordic Ecolabel, Blue Angel Ecolabel, ecoetiquetes o equivalents, vinculades al cicle de vida del producte

FSC, PEFC o equivalents per a productes derivats de la fusta

WFTO (World Fair Trade Organizations) de l'Organització Mundial del Comerç Just, el segell Fairtrade (atorgat per la Fair Labelling Organisation), Fair Wear Foundation o qualsevol altre certificat equivalent d'acord amb els paràmetres de la [resolució del Parlament Europeu sobre comerç just i desenvolupament 2005/2245 \(INI\) de 6 de juliol de 2006](#).

ISO 9001 (sistema de gestió de la qualitat)

(article 43 de la Directiva 2014/24/UE i els articles 90.1.f i 94 de la LCSP)

Compte en aquest punt, ja que si el que volem és facilitar l'accés a les petites i mitjanes empreses, aquestes poden tenir més dificultats a l'hora de disposar d'aquest tipus de certificats.

Les etiquetes i certificacions es podran incorporar també (en funció de les característiques de la licitació) com a criteris d'adjudicació o en les condicions especials d'execució, però això sí, només en una de les fases per a un mateix contracte.

SOCIAL - Pot constituir un requisit de **solvència tècnica** que les empreses licitadores, en el moment d'acreditar la seva solvència, tinguin a la plantilla, amb més de tres mesos d'antiguitat i a jornada completa o l'equivalent en jornades parcials, un mínim d'un x% de persones en situació d'exclusió social o en greu risc d'arribar-hi, o que en el moment de contractar-les estiguessin desocupades, i que tinguin dificultats importants per a integrar-se en el mercat de treball ordinari, i/o que estiguin incloses en algun dels col·lectius destinataris de la inserció sociolaboral segons la [Llei 27/2002, de 20 de desembre, sobre mesures legislatives per a regular les empreses d'inserció sociolaboral](#).

SOCIAL – Altres requisits de **solvència tècnica** en els casos de contractes de serveis de caràcter social o assistencial poden ser que l'empresa acreditada tingui experiència en la titularitat de serveis gratuïts o de baix preu per a les persones usuàries, o l'acreditació d'experiència en la participació activa i significativa de voluntariat social.

SOCIAL – Que l'objecte del contracte estigui clarament vinculat a la definició de l'objecte social o estatutari de l'empresa/entitat contractista. *Per exemple, podria ser el fet que entre els seus objectius socials o estatutaris figuri l'afavoriment de la inserció laboral de persones en situació d'exclusió social o en greu risc d'arribar-hi, quan aquest mateix fet es reculli explícitament en l'objecte del contracte.*

2.- FASE DE LICITACIÓ: ESTABLINT CRITERIS D'ADJUDICACIÓ

En el punt anterior (1D objecte del contracte) s'ha fet referència a la importància de definir correctament l'objecte del contracte per la seva repercussió a l'hora d'establir els criteris d'adjudicació. En aquest sentit, l'article 67.3 de la Directiva 2014/24/UE considera que els criteris d'adjudicació estan vinculats a l'objecte del contracte *quan facin referència a les obres, subministraments o serveis que es pretenen contractar, en qualsevol dels seus aspectes i en qualsevol etapa del seu cicle de vida, fins i tot, quan aquests factors no formin part de les característiques substancials de l'objecte.*

Per la seva part, l'article 145.6 de la LCSP reitera aquest text i diu textualment que *es considera que un criteri d'adjudicació està vinculat a l'objecte del contracte quan es refereixi o integri les prestacions que s'hagin d'efectuar en virtut del contracte esmentat, en qualsevol dels seus aspectes i en qualsevol etapa del seu cicle de vida inclosos els factors que intervenen en els processos següents:*

- a) en el procés específic de producció, prestació o comercialització de, si s'escau, les obres, els subministraments o els serveis, amb especial referència a formes de producció, prestació o comercialització mediambiental i socialment sostenibles i justes;*
- b) o en el procés específic d'una altra etapa del seu cicle de vida, fins i tot quan els factors esmentats no formin part de la seva substància material.*

Atenent a aquestes definicions, caldrà establir quins criteris poden ser els més adequats per a cada cas, així com quina ha de ser la puntuació i ponderació que caldrà atorgar a cada criteri que s'esculli.

2.A CRITERIS QUANTIFICABLES VINCULATS A L'OBJECTE DEL CONTRACTE, AVALUABLES DE FORMA AUTOMÀTICA

Segons acord de la [Junta de Govern Local de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú de 21 de febrer de 2017 \(punt 5è\)](#), els criteris de valoració objectiva comportaran, de forma general, com a mínim un 51%, i el percentatge restant correspondrà a criteris de valoració subjectiva. Caldrà tenir en compte, a més, que dins dels criteris objectius, **el factor preu quedarà limitat al 40 per cent i la resta de criteris**

objectius correspondran a criteris definits per fórmules matemàtiques o quadres d'equivalències“

En aquest punt cal assenyalar que si bé la LCSP (article 146) diu que s'ha de donar preponderància als criteris automàtics (objectius) que es puguin valorar mitjançant fórmules, en aquells casos es que es consideri que els criteris subjectius hagin de tenir un major pes, *caldrà que aquests siguin avaluats per un comitè format per experts amb una qualificació apropiada, que disposi d'un mínim de tres membres que poden pertànyer als serveis dependents de l'òrgan de contractació, però en cap cas no poden estar adscrits a l'òrgan proponent del contracte.*

Tot i tenint en compte aquesta possibilitat, es molt recomanable incorporar el màxim nombre de criteris automàtics ja que d'aquesta manera se'ns facilitarà la feina de valoració i ens evitarà problemes interpretatius o el que es pitjor, la presentació de recursos que ens aturaran tot el procés.

Parlem però ara, dels criteris automàtics i el primer i més bàsic és, sens dubte, el preu.

2.A.1 - Import econòmic de la proposta

L'oferta més baixa obtindrà la màxima puntuació (en el nostre cas, com a màxim 40 punts) i les ofertes que igualin o no millorin el preu de licitació obtindran 0 punts. La resta de propostes rebran una puntuació aplicant un criteri proporcional segons la fórmula següent:

$$\text{Puntuació} = \text{punts màxims} * (1 - (\text{IO} - \text{MO}) / \text{IL})$$

IL= import de la licitació

IO= import ofertat

MO= millor oferta

(en aquells casos que sigui adient, es podrà afegir aquest text: Atenent que en aquest contracte les retribucions del personal treballador són determinants en el cost total i que l'oferta de licitació ja és molt ajustada, serà considerada oferta anormalment baixa quan el preu ofertat sigui inferior al x% del preu de licitació).

El motiu d'incorporar el criteri preu (i especialment el seu pes i condicions) entre els criteris socials, és bàsicament perquè també en funció de la fórmula que s'apliqui es poden generar desigualtats o desequilibris difícils de compensar amb la resta d'aspectes no econòmics. Es tracta doncs d'aplicar una fórmula que valori al màxim l'oferta més econòmica, que sigui proporcional, però que permeti també que la resta de criteris (els aspectes tècnics, socials, ambientals, ètics i per descomptat de qualitat del projecte) tinguin el pes que es mereixen.

D'acord amb l'article 6.3 del Decret Llei 3/2016, de 31 de maig, de mesures urgents en matèria de contractació pública de la Generalitat de Catalunya, **es podrà establir un sistema de valoració que estableixi un preu fix respecte del qual les empreses licitadores no puguin presentar una baixa econòmica i competeixin només en funció de criteris de qualitat.**

2.A.2 - Ofertes anormalment baixes

SOCIAL – Una oferta es podrà considerar que conté valors anormalment baixos quan *vulneri la normativa sobre subcontractació o no compleixi amb les obligacions aplicables en matèria mediambiental, social o laboral, nacional o internacional, inclòs l'incompliment dels convenis col·lectius sectorials vigents en el lloc en que s'hagi de realitzar la prestació* (art. 149 de la LCSP). Especialment, serà considerada oferta amb valors anormalment baixos quan el preu del servei sigui inferior als costos salarials mínims per categoria professional, segons el conveni col·lectiu de referència d'aplicació al sector que correspongui, i per tant, no garanteixin la qualitat i la continuïtat requerida en l'execució del contracte.

L'òrgan de contractació rebutjarà les ofertes incurses en presumpció d'anormalitat si la justificació no explica satisfactòriament el baix nivell dels preus o costos proposats o bé si aquesta justificació és incompleta o es basa en hipòtesis o pràctiques inadequades des d'una perspectiva tècnica, econòmica o jurídica.

En aquest sentit però, per tal que l'oferta pugui ser descartada, caldrà demanar prèviament a l'empresa licitadora que justifiqui la seva proposta i fins i tot es pot demanar un informe tècnic complementari de l'òrgan de representació de les persones treballadores. Per poder incorporar aquesta clàusula, el plec de condicions haurà de preveure l'obligació de l'empresa/entitat licitadora de justificar documentalment en la seva oferta, el compliment dels costos salarials mínims per categoria professional.

Enllaç d'interès: [Guia de convenis col·lectius aplicables de la contractació pública \(Gencat\)](#)

SOCIAL – Com ja hem apuntat en el criteri preu, es podrà considerar anormalment baixa i podrà ser descartada, aquella oferta que representi una baixa superior en un x% (en funció de la tipologia del contracte) al preu de licitació. En aquest sentit però, com ja hem comentat en el punt anterior, per tal que l'oferta pugui ser descartada, caldrà demanar prèviament a l'empresa/entitat licitadora que justifiqui la seva proposta. I cal tenir present que si una empresa justifica de forma coherent i raonada que no infringeix normes, condicions o disposicions legals, s'haurà d'acceptar la seva oferta. No s'admetrà com a justificació el no compliment de les consideracions de la clàusula social anterior.

2.A.3 – Altres criteris automàtics

A banda del criteri preu, podem establir altres criteris automàtics sempre tenint en compte que aquests no siguin també financers i per tant acabin vinculats al factor econòmic o de preu i deixin de ser, per tant, de caràcter social.

SOCIAL - Compromís de l'empresa licitadora de subcontractar empreses d'inserció laboral, centres especials de treball, empreses socials ([llei 44/2015, de 14 d'octubre de societats laborals i participades](#)), cooperatives ([Llei 12/2015, de 9 de juliol, de cooperatives](#)), fundacions, entitats socials o solidàries sense ànim de lucre, o pimes (cas de ser una licitació amb import considerable) per a un x% de l'import del contracte. Caldrà escollir quina tipologia d'empresa es vol incorporar en funció de les característiques de la licitació. Si aquest criteri s'incorporés com a condició especial d'execució en un % determinat, aquí es podria incorporar també assignant punts a partir de subcontractar per sobre del percentatge mínim exigít.

En aquest punt, caldrà aplicar una fórmula que en reguli la puntuació de l'estil:

$$\text{Punts} = (\% \text{ ofert} / \text{millor } \% \text{ ofert}) * x \text{ punts}$$

Aquesta mateixa fórmula pot aplicar-se a d'altres criteris

SOCIAL – Atenent a la importància de la qualitat del personal contractat per un bon rendiment i una correcta execució del contracte, es valorarà la formació i l'experiència acreditada documentalment de l'equip tècnic que l'empresa licitadora adscriu al contracte (a més de la que es pugui exigir en l'apartat de solvència tècnica i professional). Aquí es podrà establir una taula de puntuació en funció de la experiència.

Aquest criteri queda recollit en el considerant 94 de la Directiva 2014/24/UE “*Sempre que la qualitat del personal contractat sigui pertinent per al nivell de rendiment del contracte, els poders adjudicadors estaran autoritzats a utilitzar com a criteri d'adjudicació l'organització, la qualificació i la experiència del personal encarregat d'executar el contracte ja que aquest fet pot afectar a la qualitat de l'esmentada execució i en conseqüència, al valor econòmic de l'oferta*”.

SOCIAL - Compromís de l'empresa licitadora que cas de necessitar noves incorporacions per a l'execució del contracte, aquestes siguin de persones en situació d'exclusió social o en greu risc d'arribar-hi, que estiguin desocupades i tinguin dificultats importants per a integrar-se en el mercat de treball ordinari. Es podrà establir un quadre de puntuació en funció del %.

SOCIAL - Que el percentatge de persones amb discapacitat que estiguin directament vinculades al contracte sigui superior al que estableix la normativa. Recollir també l'obligació de mantenir aquest percentatge durant l'execució de tot el contracte. Establir una taula amb diferents puntuacions segons el percentatge, el grau de discapacitat...

SOCIAL – Disposició de l'empresa a oferir places per a les persones participants al programa del Servei de Mesures Alternatives d'Acció Educativa i/o en benefici de la comunitat. (especialment en els plecs relatius a contractes de serveis, de gestió de serveis públics i equipaments municipals) *Fins a x punts (es valorarà x punts per cada plaça ofertada).*

SOCIAL – En aquells contractes on els costos laborals representin la part més important del preu, es podran valorar les retribucions salarials superiors al que s'estableix en el conveni xxxxxxxx segons categoria professional, atenent que aquest fet pot suposar una millora en el rendiment del contracte més enllà d'altres aspectes (caldrà assenyalar a quin conveni es fa referència, quin és l'import per a les diferents categories professionals, i quants punts es donen per a cada interval d'augment). Recordant la necessitat que qualsevol criteri ha de tenir vinculació amb l'objecte del contracte, caldria que a l'hora de definir l'objecte s'afegís un text de l'estil "Constitueix l'objecte del contracte xxxxxx a partir de l'aplicació de mesures encaminades a la millora de la qualitat laboral". *Fins a un màxim de x punts.*

Aquest criteri ha estat recorregut en molts plecs i l'ambigua redacció de l'article 145 de la LCSP fa que el terreny de joc segueixi essent (en el moment de la redacció d'aquesta guia) poc favorable a aquest tipus de criteri. Diverses [resolucions del Tribunal Català de Contractes del Sector Públic](#) recullen textualment: *Certament, la disparitat de posicions sobre la qüestió dista de ser superada perquè, una vegada ha estat admesa, amb caràcter general, la possibilitat d'establir criteris d'adjudicació que incorporin millores socials sempre i quan dites millores guardin relació amb l'objecte del contracte i resultin proporcionals, la diferència interpretativa rau encara, majoritàriament, en l'apreciació o no de la vinculació del criteri d'adjudicació referit a una millora social en relació amb l'objecte del contracte, i això en els termes establerts per la Directiva 2014/24/UE (en aquest sentit, [Resolució 112/2019](#)).*

Amb tot, hem volgut mantenir aquest criteri davant les múltiples interpretacions i lectures que se'n fan amb l'esperança que en un futur no massa llunyà se'n pugui reconèixer la seva plena legalitat.

AMBIENTAL – Un altre aspecte que caldrà tenir en compte i anar treballant per intentar implementar-lo en la mesura del possible, és l'**anàlisi del cost del cicle de vida** (recollit en l'article 68 de la Directiva 2014/24/UE i en el 148 de la LCSP) que haurà de permetre quantificar i valorar els costos associats a un producte, servei o obra considerant tot el seu cicle de vida, és a dir, des de la seva concepció, fabricació (tipologia de materials...), distribució, ús (consums de consumibles, d'energia, d'aigua, emissions, vida útil...), manteniment (minimització manteniment, ma d'obra, peces de recanvi ...) i final de la vida (costos de reciclatge o eliminació...)

Enllaços d'interès: [Publicació lhobe. Govern Basc. Analisis de ciclo de vida y huella de Carbono Guies i eines desenvolupades per la Comissió Europea](#)

GÈNERE - Valorar l'aportació d'una declaració responsable que acrediti que a l'empresa o entitat que es presenta a la licitació no existeix desigualtat salarial entre homes i dones ni cap esclatxa retributiva per raó de gènere i que l'empresa o entitat licitadora es posa a disposició de l'administració per a que pugui verificar-ne aquesta afirmació. També es pot reforçar el criteri incorporant l'obligació que la declaració responsable vingui avalada pels representants del personal treballador - *x punts*

Aquesta clàusula pren com a referència la [Resolució del Parlament Europeu de 8 d'octubre de 2015](#) relativa al principi d'igualtat d'oportunitats i igualtat de tracte entre homes i dones en matèria d'ocupació.

En l'apartat següent (2.B criteris que depenen d'un judici de valor), podreu trobar també exemples de criteris que es poden reconvertir i aplicar com a criteris automàtics (i així venen indicats).

2.B CRITERIS VINCULATS A L'OBJECTE DEL CONTRACTE QUE DEPENEN D'UN JUDICI DE VALOR

2.B.1- Qualitat de la proposta

En aquest punt, per tal de garantir un òptim funcionament del contracte es valorarà la proposta que contingui, entre d'altres aspectes qualitatius, els següents:

- Una anàlisi del contracte, una planificació detallada del seu funcionament, la seva proposta organitzativa, els protocols de funcionament, així com els mecanismes de revisió, seguiment i avaluació; que contempli la participació dels treballadors i treballadores en la presa de decisions... *Fins a x punts*
- La diversitat d'activitats, la seva idoneïtat, la qualitat pedagògica, la metodologia així com l'adaptació als diferents grups i la seva transversalitat. *Fins a x punts*
- La idoneïtat, coherència i grau d'adequació de l'equip de treball proposat per a la execució del contracte des de la perspectiva de la qualitat, garantia de continuïtat, accessibilitat, assequibilitat, disponibilitat i exhaustivitat del servei. *Fins a x punts*

A aquest efecte, s'entendrà per

Qualitat: *el grau en que s'acompleixen les exigències del servei i de les persones usuàries*

Continuïtat: *La prestació regular i estable del servei, sense interrupcions, excepte les que estiguin establertes prèviament d'acord amb la naturalesa de les necessitats que s'han de satisfer.*

Accessibilitat: *L'accés universal al servei sense cap mena de discriminació, especialment a les persones amb alguna discapacitat, en els termes establerts per la legislació aplicable.*

Assequibilitat: La prestació del servei tenint en compte que les persones usuàries puguin assumir-ne els costos d'utilització.

Disponibilitat: El grau d'immediatesa i facilitat d'utilització del servei per part de les persones usuàries en el moment en què el requereixin.

Exhaustivitat: La prestació del servei tenint en compte i preveient les diferents situacions que puguin succeir.

- L'adequació a la realitat de l'entorn (coneixement dels serveis i/o equipaments vinculats o amb relació amb el projecte...) *Fins a x punts*
- La coordinació i complementarietat amb les entitats públiques o privades, especialment del Tercer Sector del territori vinculades a la matèria objecte del contracte (participació en xarxes, meses de treball...) durant la seva execució. *Fins a x punts*
- Metodologia i mecanismes de participació de les persones usuàries en el disseny, millora i avaluació de l'execució del contracte. *Fins a x punts*
- Mecanismes per a la solució d'incidències o capacitat de reacció davant de situacions d'emergència o imprevistes. *Fins a x punts*
- Mecanismes d'atenció al públic i/o a les persones usuàries o beneficiàries. *Fins a x punts*
- Establiment i aplicació d'un sistema de verificació de la qualitat del contracte, d'atenció de queixes o reclamacions... *Fins a x punts*
- Proposta que detalli les activitats d'informació o sensibilització social relatives a l'objecte del contracte així com els mecanismes de publicitat i comunicació dels resultats i indicadors vinculats a l'execució del contracte. *Fins a x punts*

Es recomana que a partir de tots aquests ítems que es proposen, es redactin aquells criteris de qualitat que millor s'adaptin a les necessitats i característiques del nostre plec concretant i detallant tant com sigui possible els redactats de cada aspecte així com la puntuació per a cadascun, fet que ajudarà a una millor i més objectiva valoració.

A més, a l'hora de valorar caldrà tenir en compte el grau de concreció dels diferents apartats, la coherència i adequació dins el global del projecte així com el fet d'acreditar-ho i justificar-ho documentalment (aquesta informació caldrà que figuri expressament en el plec per, com ja s'ha apuntat, ajudar a fer una millor i més objectiva valoració).

2.B.2- Pla de formació

- Es valorarà la proposta que incorpori un pla de formació del personal vinculat al contracte que tingui en compte la especificitat del contracte, un sistema de detecció de les necessitats o dèficits de formació, el nombre d'hores per treballador, la idoneïtat, la qualitat i la coherència dels continguts, l'empresa o organisme que els ofereix, si la formació s'inclourà dins l'horari laboral o no... També es pot valorar la formació que ja hagin fet i que estigui directament vinculada a l'objecte del contracte *Fins a x punts*. (Si aquest pla de formació

s'estructura i quantifica en una taula d'equivalències de punts i hores de formació globals o per treballador vinculat a l'execució del contracte, per continguts, per la certificació de les empreses formadores... aquest criteri pot convertir-se en automàtic).

2.B.3- Innovació i millora en el funcionament

En aquest punt es podrà valorar la proposta que contingui, entre d'altres, aspectes com els següents (*sempre però, vinculats a l'objecte del contracte*):

- Propostes que amplii i/o millorin de forma rellevant el contracte en aquells aspectes vinculats a l'objecte del contracte (organitzatiu, metodològic, de caràcter pedagògic, de coordinació, quant a manteniment ...) *Fins a x punts*
- Propostes que incorporin components innovadors i que representin millores a les solucions plantejades en els plecs de prescripcions tècniques, sempre que compleixin els requeriments funcionals i tècnics establerts amb caràcter de mínims – *Fins a x punts*
- Proposta de millora dels canals de comunicació tant interns com externs. Caldrà que l'empresa licitadora presenti una proposta tècnica amb indicació de les mesures concretes, el seu calendari, la seva difusió així com les formes de seguiment i d'avaluació. *Fins a x punts*
- *Cas que el contracte sigui de serveis directes a la ciutadania*, es valorarà que l'empresa adjudicatària presenti una carta de serveis que defineixi els compromisos envers la ciutadania vinculats a l'objecte del contracte. Es valorarà la claredat en l'exposició i l'adequació al projecte del servei. *Fins a x punts*

En aquest apartat de millores cal evitar valorar criteris que representin millores voluntàries relacionades directament amb l'oferta econòmica (de l'estil *ampliació horària sense cost per l'ajuntament, borsa d'hores...*) que en realitat acaben significat una rebaixa indirecta en el cost del contracte.

2.B.4 - Auditories i seguiment gestió

- Incorporació de sistemes de control de la qualitat (es valoraran la realització d'enquestes de satisfacció a la ciutadania usuària o d'altres sistemes que permetin avaluar-ne el grau de satisfacció. Caldrà indicar-ne la metodologia així com els criteris d'exploració i difusió) – *Fins a x punts*
- Valorar amb x punts que l'empresa licitadora es comprometi a realitzar al seu càrrec i durant l'execució del contracte, una auditoria social de la seva activitat,

o qualsevol altre mètode equivalent que permeti mesurar l'impacte social, i a ser possible, econòmic i ambiental de l'esmentada prestació.

2.B.5 - Comerç Just

- Utilització de productes de comerç just (per a licitacions de serveis de càtering, *vending*, menjadors...). Aquest fet caldrà acreditar-ho mitjançant algun dels sistemes reconeguts a nivell internacional: Acreditació WFTO (World Fair Trade Organizations) de l'Organització Mundial del Comerç Just, el segell Fairtrade (atorgat per la Fair Labelling Organisation) o qualsevol altre certificat equivalent d'acord amb els paràmetres de la [resolució del Parlament Europeu sobre comerç just i desenvolupament 2005/2245 \(INI\) de 6 de juliol de 2006](#). Això es podria convertir en criteri automàtic si establim una taula amb % d'us de productes de comerç just sobre el total de productes. *Fins a x punts*
- Per a licitacions de vestuari i/o d'uniformitat: es valorarà la composició de la roba (limitació de la presència de substàncies químiques, peces elaborades a partir de fibres sintètiques reciclades o elaborades amb fibres naturals procedents de producció ecològica...) així com el seu origen (certificacions FairWear Foundation, Oeko-Tex Standard 100, made in Green, cisne nòrdico o equivalents) *Fins a x punts*

2.B.6 – Perspectiva de gènere

- Incorporació de la perspectiva de gènere en els objectius, metodologia, indicadors, estudis, informes i demés documentació, en els òrgans de gestió vinculats a l'objecte del contracte. – *Fins a x punts*
- Compromís d'incorporar un nombre determinat de dones a la plantilla que executarà el contracte i que haurà de mantenir durant tota la prestació contractual. *x punts. Això es podria convertir en criteri automàtic si establim una taula.*

(per aquells sectors amb un índex menor d'ocupació femenina) Compromís d'incorporació d'un major nombre de dones a la plantilla que executarà el contracte, sempre i quan sigui superior en un x% al percentatge mitjà recollit per gènere i branca d'activitat en l'EPA (Enquesta de Població Activa) més recentment publicada per l'INE (Institut Nacional d'Estadística) prenent com a referència la data de publicació de l'anunci de licitació– *x punts*

- Valorar l'aportació documental de disposar d'un protocol o mesures específiques per a prevenir i fer front a l'assetjament per orientació sexual o per identitat de gènere al lloc de treball així com una memòria del seu impacte. *Fins a x punts en funció del nombre, nivell i impacte de les mesures adoptades*

- Valorar l'aportació documental de l'existència, desplegament i aplicació d'un Pla d'Igualtat, l'existència d'una persona referent en matèria d'igualtat, així com d'un pla d'avaluació i seguiment amb indicadors que també s'hauran d'aportar – *Fins a x punts en funció del nombre, nivell i impacte de les mesures adoptades.*

Cas de no disposar d'un Pla d'Igualtat (perquè per nombre de persones treballadores no hi està obligada), comprometre's a través d'una declaració responsable a redactar-lo i aplicar-lo en el termini màxim de sis mesos des de la posada en marxa del contracte. Caldrà presentar el document així com el sistema de difusió i aplicació dins l'empresa, en el termini màxim de tres mesos des de l'adjudicació – *Fins a x punts (sempre amb menor puntuació que l'anterior)*

- Incorporació de mesures de conciliació entre la vida personal, laboral i familiar i de foment de la corresponsabilitat entre dones i homes que l'empresa licitadora es comprometi a aplicar a la plantilla que executi el contracte i que millorin els mínims establerts en la [Ley 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de hombres y mujeres](#) i per la [Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes](#). Caldrà que l'empresa licitadora presenti una proposta tècnica amb indicació de les mesures concretes, el seu calendari, la seva difusió així com les formes de seguiment i d'avaluació. Es tindran en especial consideració les mesures proposades de caire econòmic o assistencial que facilitin l'atenció a menors o persones dependents, així com les mesures laborals tals com la facilitació de reduccions de jornada, excedències, llicències o permisos de paternitat i maternitat o l'adaptació de serveis i horaris en funció de les necessitats de conciliació, entre d'altres – *Fins a x punts*

2.B.7 – Gestió ambiental

- Disposar o elaborar un Pla d'actuació encaminat a la millora en la gestió de residus. *Fins a x punts*
- Presentació d'actuacions medi ambientals a favor d'una gestió sostenible dels serveis a partir dels criteris de la norma ISO 14001, EMAS o similars o bé, a través d'un Pla de millora ambiental. *Fins a x punts*
- En els casos que en el contracte es faci ús de vehicles: Es valorarà la utilització de vehicles segons la seva etiqueta ecològica. Es valoraran aquelles propostes amb millor classificació segons la resolució de 13 d'abril de 2016 de la DGT ([BOE, 21 abril 2016](#)) d'acord amb la valoració següent:

0 emissions ... x punts
ECO x punts
C x punts
B 0 punts

Fins a un màxim de x punts

Enllaç d'interès: [Publicació lhobe. Govern Basc. Comparativa ambiental entre diferentes alternativas de vehiculos](#)

- La minimització del consum de recursos naturals (matèries primeres, combustibles, aigua...) així com la minimització en la generació de residus, la reutilització i el reciclatge. Per a la obtenció de puntuació en aquest aspecte, caldrà presentar objectius i actuacions concretes, que puguin ser quantificables i interpretables de manera homogènia per a la seva valoració.
Fins a x punts
- En els casos amb existència de productes alimentaris, valorar l'ús de productes frescos, no processats, de temporada, no modificats genèticament (OMG), productes procedents de circuits de proximitat on el transport des de la seva recol·lecció, sacrifici, transformació fins al subministrament, hagin minimitzat les emissions de diòxid de Carboni i els gasos d'efecte hivernacle, la incorporació de productes procedents de la producció ecològica acreditats amb els corresponents certificacions oficials ([Reglament UE 834/2007, de 28 de juny](#)), o l'existència de bones pràctiques o procediments detallats per a la prevenció del malbaratament alimentari ... *Fins a x punts o també, si establim % o un quadre de puntuació per als diferents criteris, es podria convertir en criteri automàtic.*
- Si ens centrem només en un aspecte, podem valorar l'ús de productes procedents de l'agricultura ecològica conforme al [Reglament UE 834/2007, de 28 de juny](#), sobre producció i etiquetat dels productes ecològics, el sistema de cultiu agrícola basat en la utilització òptima dels recursos naturals de manera sostenible i equilibrada, sense emprar productes químics o organismes genèticament modificats (OGM) ni per a l'adob, ni per a la prevenció de plagues, obtenint d'aquesta manera aliments orgànics a la vegada que es conserva la fertilitat de la terra i es respecta el medi ambient. Per a la seva acreditació, a l'etiqueta d'aquests aliments caldrà que hi figuri el codi ES-ECO-026-VAS així com el segell del consell d'Agricultura Ecològica de Espanya o el de la corresponent comunitat autònoma, o bé de forma equivalent, el nom i el codi de l'entitat que certifica l'autenticitat del producte. *Fins a x punts; però que si utilitzem els % podrem aplicar-ho també com a criteri automàtic.*
- També en els casos de productes alimentaris, es pot valorar la utilització de canals directes de comercialització (sense intermediaris) o de canals curts de comercialització (fins a un intermediari). Es valorarà l'absència o la reducció d'intermediaris en la cadena de distribució i comercialització, que garanteixi una millor prestació del servei, una més ràpida atenció a les demandes

previstes o sobrevingudes, cosa que implica una garantia de la traçabilitat del producte i una major facilitat en el control de la qualitat dels aliments. En aquest mateix àmbit, es pot valorar el % de productes de proximitat que s'ofereixin, entenent per proximitat aquell producte que el seu lloc de producció, sacrifici i transformació estigui ubicat com a màxim a xxx km de la seu de l'òrgan de contractació (la distància es mesurarà en quilòmetres per carretera). *Fins a x punts; però que si utilitzem els %, com ja hem anat repetint en els anteriors criteris, podrem aplicar-ho com a criteri automàtic.*

2.B.8 – Perspectiva ètica

- Es valorarà l'existència, desplegament i aplicació d'un codi d'Ètica, Bon Govern o Bones Pràctiques. En aquest punt no només es valorarà l'existència del codi, sinó el seu contingut, els seus canals d'elaboració, difusió i comunicació tant interna com externa realitzades, la formació, els mecanismes de control i seguiment, els canals d'actualització, la participació del personal... *Fins a x punts (quadre de puntuació en funció dels punts anteriorment apuntats)*

No disposar d'un Codi d'Ètica, Bon Govern o Bones Pràctiques, però comprometre's a través d'una declaració responsable, a redactar-lo i aplicar-lo en el termini màxim de sis mesos des de la posada en marxa del contracte. En aquest darrer cas, caldrà presentar el document així com el sistema de formació, difusió i aplicació dins l'empresa, en el termini màxim de tres mesos des de l'adjudicació – *Fins a x punts* (sempre amb menor puntuació que l'anterior)

- Valorar que l'empresa licitadora disposi de depòsits, finançament o treball amb operadors de banca ètica o bé que es comprometi a utilitzar-los per a l'execució d'aquest contracte. *Fins a x punts*

2.B.9 – Altres aspectes socials i d'Economia Social

- Compromís d'executar el contracte sota criteris de l'economia social i solidària, i que la seva aplicació suposi una millor qualitat de la prestació objecte del contracte. En aquest sentit, es podran valorar, entre d'altres: l'aplicació a l'execució del contracte dels principis d'equitat, cooperació, sostenibilitat, horitzontalitat i participació en la gestió i la presa de decisions, absència d'ànim de lucre en la totalitat del contracte o bé parcialment, compromís amb l'entorn, reinversió dels beneficis amb la finalitat d'aconseguir l'objectiu de l'organització, utilització de finances ètiques, presentació d'una auditoria social de la seva activitat o algun sistema semblant de mesurament del seu impacte social, econòmic i ambiental... Aquests principis caldrà que quedin recollits en actuacions concretes i caldrà detallar-los en la proposta

tècnica que s'adjunti. *Fins a x punts* (es poden distribuir punts per a cada concepte escollit)

- Valorar el % de reinversió dels beneficis o excedents de la finalitat de l'activitat econòmica a la millora de la gestió dels mateixos serveis, als col·lectius atesos o a la comunitat local objecte del contracte. En aquest sentit, l'empresa o entitat licitadora haurà de presentar una distribució de costos per partides que així ho acrediti. En cap cas aquesta reinversió podrà repercutir en una rebaixa en la qualitat del contracte. *(Fins a x punts; o bé establir una taula o barem de percentatges i incorporar-ho com a criteri automàtic)*
- Valorar que l'empresa acrediti documentalment que és de l'economia social, que hi està vinculada o bé que treballa amb els criteris d'aquesta: estructures de direcció o propietat basades en la propietat dels empleats, principis de participació activa de les persones treballadores, usuàries o de les parts interessades, promoció de la igualtat d'oportunitats, la solidaritat i reinversió dels beneficis en l'objecte social o fundacional o que si distribueixin, aquesta distribució sigui en tot cas, amb consideracions de participació. Aquest criteri es basa en l'aplicació del que es recull en l'article 145.2. 2n de la LCSP ja que l'organització del personal suposa un valor afegit i aporta una major eficiència en l'execució del contracte *Fins a x punts de forma global o punts parcials per a cada criteri*).
- Compromís de destinar un percentatge de l'import d'adjudicació del contracte a finançar projectes d'interès social o solidari relacionats amb l'objecte del contracte i que contribueixin a una millor prestació del servei contractat o bé que es comprometin a subscriure acords de col·laboració amb el teixit associatiu local en accions d'interès social i comunitari relacionades amb l'objecte del contracte concretant i detallant en la seva proposta tècnica la descripció, l'import i les característiques d'aquestes accions. *Fins a x punts (en aquest criteri en funció de com se'n fes la redacció, es podria aplicar perfectament una fórmula matemàtica i per tant, convertir-lo en criteri avaluable de forma automàtica)*.
- Compromís de desenvolupar accions d'informació i sensibilització ciutadana relacionades amb l'objecte del contracte. En aquest sentit, caldrà presentar un document que reculli amb claredat i concreció la proposta. *Fins a x punts*
- Que el percentatge de persones amb discapacitat que estigui directament vinculades al contracte sigui superior al que estableix la normativa vigent. Recollir també l'obligació de l'empresa/entitat contractista de mantenir aquest percentatge durant l'execució de tot el contracte. Establir puntuacions segons el percentatge, el grau de discapacitat ... (aquest criteri està incorporat també com a criteri avaluable de forma automàtica i per tant només es podrà incorporar en un dels dos llocs). *Fins a x punts*

- Propostes d'actuació en relació a l'entorn (adaptació del contingut del contracte al territori i la identitat local. Col·laboració i relació amb entitats i serveis de l'entorn que puguin tenir relació amb l'objecte del contracte) – *Fins a x punts (sense ànim de fer-nos pesats, recordem que en aquest criteri es podria aplicar també un escalat en funció del nombre de col·laboracions i nivell de compromís i incorporar-lo així com a criteri avaluable de forma automàtica).*
- Per a projectes socials al territori, es valoraran les xarxes en què participa l'empresa o entitat que es presenta a concurs, l'experiència en el treball comunitari, les relacions amb l'entorn i el territori, la experiència en el treball amb famílies dins de la xarxa comunitària, o la participació en projectes de foment de l'economia social. *Fins a x punts*

2.B.10- Millores relatives especialment a contractes d'obres

D'acord amb l'art. 145.7 de la LCSP, *s'entén per millores, les prestacions addicionals a les que figuren definides en el projecte i en el plec de prescripcions tècniques, sense que aquelles puguin alterar la naturalesa de les prestacions esmentades ni l'objecte del contracte. Les millores proposades per l'adjudicatari han de passar a formar part del contracte i no poden ser objecte de modificació.*

Així doncs, en aquest punt es podrà valorar la proposta que contingui, entre d'altres, aspectes com els següents:

AMBIENTAL -Millores rellevants en les afectacions de l'obra quant a eficiència energètica, noves tecnologies i criteris de sostenibilitat, el cost del cicle de vida, les que allarguin la vida útil de les obres o productes, que redueixin els treballs de conservació i/o de manteniment... *Fins a x punts*

Es valoraran les propostes destinades a una millora en les afectacions de l'obra quant a eficiència de la maquinària, nivell de soroll, reducció o estalvi del consum energètic, reducció petjada carboni, gestió intel·ligent de les instal·lacions, propostes en l'aplicació de noves tecnologies, en energies renovables, materials i altres, així com la millora de la sostenibilitat ambiental.

AMBIENTAL - Millores rellevants en l'entorn quant a eficiència energètica, noves tecnologies i criteris de sostenibilitat: *Fins a x punts.*

Es valoraran les propostes destinades a una millora en l'entorn, pel que fa eficiència i reducció del consum energètic, propostes en l'aplicació de noves tecnologies, en energies renovables, materials i altres, reducció petjada de Carboni, així com la millora de la sostenibilitat ambiental

AMBIENTAL- Que l'empresa hagi calculat la seva petjada de carboni a través d'algun dels sistemes o normes existents (PAS 2050, ISO 14064, protocol GHG o equivalents) i que o bé

- L'empresa hagi compensat la seva petjada de carboni, o bé
- L'empresa es compromet a compensar les emissions generades durant el contracte.

Enllaços d'interès [Gencat. Programa voluntari de compensació d'emissions](#)
[Gencat. Calculadora d'emissions d'una activitat](#)
[Publicació Ihobe. Govern Basc. Anàlisi de ciclo de vida y huella de Carbono](#)

AMBIENTAL - Amb l'objectiu de contribuir a la reducció de la petjada de carboni, es valorarà com a criteri mediambiental les emissions dels mitjans de transport utilitzats per al desenvolupament del contracte a partir de criteris de càlcul o bé per la presentació d'un estudi de les emissions.

Si l'empresa no aporta documentació acreditativa de les emissions o consums particulars dels seus mitjans de transport, s'aplicaran els següents criteris de càlcul:

- Factor d'emissió de 2,61 kg Co /litre de dièsel consumit durant el transport.
- Consum mitjà de 0,40 litres per quilòmetre.
- S'admetrà com a mètode de càlcul del consum de carburant el programa [ACOTRAM](#) del Ministeri d'Indústria i els consums indicats en les fitxes tècniques dels vehicles.

L'empresa haurà de justificar les distàncies recorregudes i l'origen i destí dels diferents desplaçaments

Enllaços d'interès: [Gencat. Calculadora d'emissions d'una activitat](#)
[Publicació Ihobe. Govern Basc. Anàlisi de ciclo de vida y huella de Carbono](#)

DIVERSOS - Millores rellevants quant a la informació i a la comunicació de l'Obra a la ciutadania: *Fins a x punts*.

Es valoraran les millores rellevants addicionals que l'empresa licitadora ofereixi en relació a la comunicació i la informació a la ciutadania.

DIVERSOS - Millores rellevants de caràcter tècnic i de qualitat en el material i elements constructius a partir de criteris de sostenibilitat *Fins a x punts*.

Millores tècniques i de qualitat dels materials o elements constructius que puguin proposar-se a partir dels relacionats en el projecte, amb fitxes tècniques, i que responguin a criteris de major sostenibilitat.

SOCIAL - Propostes que millorin o superin els estàndards legalment exigibles en matèria d'accessibilitat, millora de les condicions de mobilitat de les persones amb discapacitat... *Fins a x punts*

Novament volem recordar que qualsevol dels criteris que hem enumerat en els diferents apartats d'aquest punt 2B (criteris vinculats a l'objecte del contracte que depenen d'un judici de valor) si el podem avaluar a partir de l'aplicació d'una fórmula o barem, podran convertir-se en criteris avaluable de forma automàtica (punt 2A)

2.C. CRITERI DE QUALITAT

En aquest apartat i segons l'acord esmentat anteriorment de la [Junta de Govern Local de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú de 21 de febrer de 2017 \(punt 5è\)](#), caldrà "valorar en les ofertes la relació qualitat-preu. En aquest sentit, s'exigirà un llindar mínim de puntuació de qualitat en aquells criteris que s'hagin definit com a essencials".

L'adjudicació es farà doncs a l'oferta amb major puntuació total entre totes aquelles ofertes admeses al procediment de contractació. En aquest sentit però, atenent a la importància en determinades contractacions de la relació qualitat-preu, i atenent al que es recull en l'article 146.3 de la LCSP, si la puntuació en els criteris definits com a qualitativament essencials (caldrà detallar quins són en cada cas aquests criteris), **no s'arriba a un llindar mínim del 50% de la puntuació l'OFERTA EN QÜESTIÓ NO PODRÀ CONTINUAR EL PROCÉS DE SELECCIÓ.**

2.D. CRITERIS DE DESEMPAT

Pot donar-se el cas, no massa habitual és cert, que en un procés de licitació i després d'aplicar els criteris d'adjudicació, dues o més de les empreses presentades quedin igualades a punts.

En aquests casos, es poden establir criteris d'adjudicació específics per al desempat (art. 147 de la LCSP). Tot i que ja hem comentat que pot ser un cas molt poc habitual, és interessant recollir aquest apartat en el plec, ordenant especialment els criteris en funció de l'interès i les característiques de cada licitació.

Cal tenir en compte que si algun criteri recollit en aquest apartat de preferència en cas d'igualació ja s'ha incorporat i valorat en algun altre punt o fase de la licitació, no podrà aplicar-se en aquest punt. A més cal recordar que, com en tota la resta del procés, els criteris que establim han d'estar vinculats a l'objecte del contracte.

Alguns criteris que es poden tenir en compte, en l'ordre que es consideri, poden ser:

- Especialment en els contractes de caràcter social o assistencial, les empreses sense ànim de lucre o considerades empreses d'economia social (de

conformitat amb allò establert a la Llei 5/2011 d'Economia Social), sempre que la seva finalitat o activitat tingui relació directa amb l'objecte del contracte.

- Proposicions presentades per les empreses que, al venciment del termini de presentació d'ofertes, incloguin mesures de caràcter social i laboral que afavoreixin la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.
- Les empreses que, al venciment del termini de presentació d'ofertes, acreditin l'aplicació de mesures de conciliació de la vida personal i/o familiar de les persones treballadores adscrites a l'execució d'aquest contracte la qual cosa repercutirà favorablement en la seva execució (l'empresa haurà de presentar una proposta amb les mesures concretes aplicades: atenció a menors, reducció de jornada, excedències, llicències i permisos, reassignació de serveis i horaris...).
- Aquelles empreses que durant l'adjudicació del contracte acreditin que, al menys un x% (*per exemple, el 40%*) de la plantilla adscrita al servei objecte del contracte ho està amb contractació indefinida.
- Les proposicions presentades per empreses d'inserció que regula la llei 44/2007, de 13 de desembre i que compleixin els requisits que estableix la normativa esmentada per tenir aquesta consideració.
- Les proposicions presentades per empreses públiques o privades que en el moment d'acreditar la seva solvència tècnica tinguin en la seva plantilla un número de treballadors amb discapacitats superior al que estableix la normativa (en cas d'empat en aquest criteri, s'adjudicarà a l'empresa amb un % més elevat).
- Les ofertes d'entitats reconegudes com a organitzacions de comerç just per a l'adjudicació dels contractes que tinguin com a objecte productes en els quals hi hagi alternativa de comerç just.
- Acreditar, a través d'una declaració responsable, que en tot allò que afecta a aquest contracte l'empresa així com els productes que s'utilitzin compleixen amb les normes internacionals aprovades per l'Organització Internacional del Treball (OIT) i tot allò que es recull a l'article 18.2 de la Directiva 2014/24/UE i a l'article 201 i l'annex V de la LCSP les quals tenen per objecte promoure drets laborals, fomentar l'oportunitat de treball decent i millorar la protecció social.

La documentació acreditativa dels criteris de desempat l'hauran d'aportar les empreses implicades en el moment en què es produeixi l'empat, i no amb caràcter previ.

Per altra banda, l'apartat 2n de l'article 147 de la LCSP recull que si no s'estableix aquesta previsió en els plecs, l'empat entre diverses ofertes després de l'aplicació dels criteris d'adjudicació del contracte es resol mitjançant l'aplicació per ordre

dels criteris socials següents, referits al moment de finalitzar el termini de presentació d'ofertes:

- a) Percentatge superior de treballadors amb discapacitat o en situació d'exclusió social en la plantilla de cadascuna de les empreses; en cas d'igualtat ha de prevaldre el nombre més alt de treballadors fixos amb discapacitat en plantilla, o el nombre més alt de persones treballadores en inclusió en la plantilla.*
- b) Percentatge inferior de contractes temporals en la plantilla de cadascuna de les empreses.*
- c) Percentatge superior de dones ocupades en la plantilla de cadascuna de les empreses.*
- d) El sorteig, en cas que l'aplicació dels anteriors criteris no hagi donat lloc a un desempat*

2.E. CONSIDERACIONS GENERALS

2.E.1.- Seria bo que per a cada clàusula que incorporem als plecs del contracte hi vinculem un sistema de verificació que assenyali per a cada criteri quina documentació o quina informació caldrà reclamar a l'empresa contractista per acreditar el compliment i/o el seguiment efectiu de l'esmentada clàusula.

2.E.2.- Els plecs o el document contractual podran preveure penalitats per al cas de compliment defectuós de la prestació objecte del contracte. En aquest sentit, serà important fer una relació dels incompliments en els que es pot incórrer i encabir-los en una relació de penalitats (lleus, greus o molt greus) al plec administratiu.

Així doncs, el compliment defectuós de la prestació objecte del contracte, la vulneració dels compromisos o de les seves condicions especials d'execució es considerarà com a supòsit d'incompliment de les seves obligacions consignades al plec, i en conseqüència, li seran d'aplicació les penalitats detallades en el mateix. Aquestes penalitats hauran de ser proporcionals a la gravetat de l'incompliment i la seva quantia no podrà ser superior al 10% del preu del contracte (IVA exclòs) (art. 192 de la LCSP).

2.E.3.- Es recomana que les característiques i les prescripcions d'àmbit social i/o de qualitat d'aquest contracte que es vulguin reforçar, es considerin obligacions contractuals de caràcter essencial (caldrà que en tots aquells criteris que es vulguin definir com a essencials, s'especifiqui aquest fet en el propi criteri) D'acord amb l'article 211 apartat f) de la LCSP, l'incompliment de les obligacions contractuals essencials, qualificades com a tals en els plecs o en el contracte, serà causa suficient de resolució de contracte (*si bé caldrà que aquestes siguin suficientment rellevants i que en el plec figurin com a penalitats greus*).

2.E.4.- A més de les que estableix o pugui establir la legislació vigent, en aquells contractes de serveis on es disposi d'enquestes o auditories de satisfacció, es pot recollir en el plec com a causa específica de resolució del contracte els reiterats resultats negatius en les esmentades enquestes o auditories de satisfacció de les persones usuàries del servei, d'acord amb el procediment de resolució legalment previst i prèvia audiència de l'empresa contractista. El plec haurà de concretar quan s'entén que s'ha produït un incompliment reiterat i caldrà que es constati que els continguts de les valoracions negatives afecten la qualitat del contracte i estan recollits en les condicions del plec.

2.E.5.- Es podrà exigir també que l'empresa contractista comuniqui qualsevol canvi en el personal adscrit a l'execució del contracte i que acrediti que el nou personal té com a mínim la mateixa experiència i titulació que l'anterior.

2.E.6 .- Es recomana incorporar una clàusula en el sentit que, cas que l'entitat adjudicatària incompleixi els seus deures de pagament del preu respecte a alguna de les empreses subcontractades en el termini estipulat per la Llei 3/2004, de 29 de desembre, per la que s'estableixen mesures de lluita contra la morositat en les operacions comercials, l'òrgan de contractació efectuarà el pagament directe al subcontractista afectat amb detracció del preu al contractista principal. Aquesta obligació de pagament a subcontractistes i subministradors tindrà la consideració de condició essencial de l'execució i el seu incompliment s'entendrà com una falta molt greu.

2.E.7.- En els plecs de clàusules es farà constar que les empreses subcontractades hauran de complir, en els mateixos termes que l'adjudicatària, amb les obligacions recollides en el plec en matèria ambiental, social i laboral així com les establertes pel dret de la Unió, el dret nacional i els convenis col·lectius vigents.

2.E.8.- Els criteris que continguin errors bàsics de comprensió, siguin excessivament teòrics, sense l'aplicació pràctica, o no estiguin degudament justificats o acreditats, se'ls assignarà 0 punts.

2.E.9.- Malgrat fa ja força temps que les anomenades clàusules socials formen part de la compra pública, hem de ser conscients que la seva incorporació conté hores d'ara encara, una bona part d'esperit innovador i transformador i per tant, de canvi; i com a tot canvi està exposat a resistències i a entrebancs. Un dels principals és el de rebre impugnacions. En aquest sentit, el fet que una clàusula s'hagi aplicat en un plec i no hagi sofert impugnació no és garantia que en el nostre cas no pugui ser-ho. Fins i tot, el fet que existeixin resolucions favorables, l'especificat del nostre plec pot fer que no en garanteixi una resolució positiva als nostres plantejaments. Malgrat això però, no hem de perdre en cap cas aquesta capacitat d'innovació i de transformació que volem incorporar en la contractació pública.

2.F.- NORMATIVA LINGÜÍSTICA

A més de tota la normativa d'obligat compliment que s'incorpora als plecs caldria tenir present d'incloure el text següent:

D'acord amb el [Reglament per a l'ús de la Llengua Catalana a l'Ajuntament](#), aprovat en la sessió ordinària del Ple municipal de 19 de gener de 2009 i el que disposa la [Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística](#), l'empresa contractista ha d'emprar el català en les seves relacions amb l'Ajuntament derivades de l'execució de l'objecte d'aquest contracte. Així mateix, l'empresa contractista haurà d'utilitzar el català en els rètols, les publicacions, els avisos i en la documentació i l'atenció adreçades al públic.

Així mateix, l'empresa contractista assumeix el compromís de destinar a l'execució del contracte els mitjans i el personal que resultin adients per assegurar que es podran realitzar les prestacions objecte del servei en català. A aquest afecte, l'empresa contractista haurà d'adoptar les mesures de formació necessàries per garantir que el personal que pugui relacionar-se amb el públic, tingui coneixement suficient de la llengua catalana per comunicar-se de manera fluida i adequada.

2.G.- RECORDEM QUE...

En els casos de donar continuïtat a alguna contractació, hauríem d'evitar fer l'habitual *retalla i enganxa* del plec anterior. És recomanable fer un treball de revisió de la nova licitació i replantejar el nou plec a partir de la valoració i anàlisi de l'execució anterior.

Cal evitar també els criteris de valoració que facin referència a millores voluntàries directament relacionades amb l'oferta econòmica ja que representen un cost per a l'empresa i porten a desvirtuar el pressupost de licitació.

És també interessant establir una coherència entre el nombre i l'exigència dels criteris que incorporem en un plec i les característiques del propi plec (és a dir, que hi hagi criteris de proporcionalitat en funció del volum econòmic de la licitació).

Tal com recull el [codi de Principis i conductes recomanables en la contractació pública de la Generalitat de Catalunya](#), intentarem evitar també, sempre que sigui possible, la tramitació d'urgència. *El retard, la inacció o la manca de planificació, no poden ser causes per a la utilització d'aquest procediment.*

Caldrà vetllar especialment pel compliment i efectivitat de les tasques del responsable de seguiment de l'execució del contracte, tot garantint que aquesta persona podrà demanar a l'empresa adjudicatària tota la documentació que consideri necessària per tal d'assegurar el correcte

seguiment i avaluació de les condicions establertes i això només ho aconseguirem si totes aquestes exigències i/o la documentació a presentar es recullen explícitament en els plecs de clàusules. En aquest sentit, pot ser interessant recollir en un quadre de seguiment totes les obligacions assumides per l'empresa amb la verificació del seu compliment, amb atenció especial a les obligacions derivades de les condicions especials d'execució de naturalesa social o mediambiental, així com les conseqüències (entre les quals, les penalitats previstes en els plecs) que s'hagin de derivar del seu incompliment.

Tanmateix, tal i com es recull en l'informe raonat que cal complimentar abans d'iniciar qualsevol procediment de licitació, i d'acord amb la Directiva 2014/24/UE (article 46), i l'article 5 del Decret Llei 3/2016, de 31 de maig, de mesures urgents en matèria de contractació pública, cal recordar que la divisió en lots de l'objecte de contracte, sempre que sigui possible, constitueix la regla general i cas de no aplicar-ho, s'haurà de justificar la decisió de no fer-ho. A més, s'estableix la possibilitat de limitar el nombre de lots a que es pot presentar oferta i el nombre de lots que pot adjudicar-se a una sola empresa licitadora. Tot plegat, ajuda a augmentar la competència i facilitar la participació de les PIME en la contractació pública.

3.- FASE D'EXECUCIÓ

Podran establir-se com a **condicions especials d'execució qualsevol dels criteris que hem recollit en la fases anteriors de preparació o de licitació**, sempre que siguin compatibles amb el dret comunitari, s'indiquin en l'anunci de licitació i en els plecs, i sempre tenint en compte que hauran de tenir una vinculació amb l'objecte del contracte (art. 202 de la LCSP).

Si com ja s'ha comentat anteriorment, a aquestes condicions especials els hi atribuïm el caràcter d'***obligació contractual de caràcter essencial***, el seu incompliment podrà acabar comportant la resolució del contracte.

A mode d'exemple, aquestes podrien ser algunes condicions especials d'execució:

SOCIAL – Obligació de l'empresa a mantenir durant tota l'execució del contracte, com a mínim, les mateixes condicions laborals que s'hagin exigit o presentat en el procés de licitació per executar la prestació contractada.

SOCIAL - Sense interferir en la llibertat de pactes entre empresaris i treballadors/es, si durant l'execució del contracte, el personal adscrit a la seva execució experimenta una rebaixa en les seves condicions salarials i/o socials respecte a les que es van valorar en la valoració de les diferents propostes, l'ajuntament podrà analitzar la repercussió d'aquesta baixa en els costos salarials i en la relació econòmica del contracte per tal de saber si es vulnera algun dels

compromisos pactats o d'establir l'equilibri econòmic que correspongui. L'empresa adjudicatària restarà obligada a presentar la documentació que se li requereixi per a fer un seguiment del compliment d'aquesta condició.

SOCIAL - Destinar un mínim de x% de treballadors/es de la plantilla que executi el contracte, a persones en situació d'exclusió social o en greu risc d'arribar-hi, que estiguin desocupades i tinguin dificultats importants per a integrar-se en el mercat de treball ordinari (art. 202 de la LCSP). En aquest punt es tindrà en compte no només el percentatge de treballadors/es sinó també el nombre d'hores d'aquests respecte el total d'hores que representa el contracte.

SOCIAL - Subcontractació d'un x% del pressupost d'adjudicació amb centres especials de treball, empreses d'inserció, d'economia social (segons articles 2,4 i 5 de la [Ley 5/2011 de 29 de marzo de Economía Social](#)) o fundacions o entitats sense ànim de lucre, l'objecte de les quals sigui la inserció laboral i/o social de persones amb especials dificultats o bé que l'objecte fundacional o estatutari del centre o entitat que es subcontracti tingui vinculació en l'aspecte social recollit a l'objecte del contracte.

SOCIAL – Que com a mínim el x% de les persones contractades per a l'execució d'aquest contracte siguin persones amb una discapacitat igual o superior al que exigeix la legislació actual.

SOCIAL – Que com a mínim el x% de les persones contractades per a l'execució d'aquest contracte siguin persones amb contracte indefinit o bé es pot redactar en el sentit que l'empresa no podrà tenir un percentatge superior al x% dels treballador/es que executaran la licitació amb un contracte de caràcter temporal.

SOCIAL – L'empresa haurà d'incloure el compromís d'oferir un mínim de x llocs de compliment de mesures alternatives que posarà a disposició de l'ajuntament perquè es puguin complir en aquells serveis o equipaments si resulta adjudicatària del contracte.

GÈNERE – Que almenys un mínim de x% de les persones contractades per a l'execució d'aquest contracte siguin dones o que un mínim de x% dels llocs de responsabilitat per a l'execució d'aquest contracte siguin dones i/o que s'acrediti que no existeix discriminació retributiva directa o indirecta per raó de sexe. (art. 33 i 51 de la [Ley 3/2007, de 22 de marzo, para la Igualdad efectiva de hombres y mujeres](#))

GÈNERE – Obligació de l'empresa a utilitzar en tota la documentació, publicitat, imatge o material que es generi amb motiu de l'execució del contracte, un llenguatge no sexista, evitant qualsevol imatge discriminatòria de les dones o estereotips sexistes i fonamentant una imatge amb valors d'igualtat, presència equilibrada, diversitat, coresponsabilitat i pluralitat de rols i identitats de gènere.

AMBIENTAL – Obligació de l'empresa d'incorporar en el contracte (per exemple en el cas de màquines de *vending*, en la gestió d'un bar, un menjador, un servei de

càtering...) un x% de productes de comerç just, productes que cobreixin les necessitats d'al·lèrgies i intoleràncies alimentàries, productes ecològics, procedents de l'agricultura ecològica i/o de proximitat... Caldrà acreditar documentalment el compliment d'aquestes característiques.

AMBIENTAL – En els casos de plecs de jardineria, la prohibició d'ús de fertilitzants químics i l'obligació de la utilització de productes que compleixin amb els criteris de [l'Etiqueta ecològica de la Unió Europea](#) o equivalent. *Aquesta condició es pot convertir en criteri d'adjudicació si valorem la presentació d'un pla anual de control de plagues integral, la tipologia de productes a emprar, un pla d'eficiència de rec, el detall dels productes a utilitzar ...*

AMBIENTAL – L'obligació d'utilitzar productes respectuosos amb el medi ambient pot incorporar-se també en plecs de neteja d'edificis exigint l'ús de productes definits amb ecoetiquetes europees o equivalents.

DIVERSOS – Cas que el contracte sigui de serveis directes a la ciutadania, l'empresa adjudicatària haurà de disposar d'una carta de serveis, el redactat de la qual haurà de comptar amb el vist i plau de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú, i que haurà de recollir els compromisos de l'empresa i els drets de les persones usuàries en vers el servei objecte del contracte.

DIVERSOS – Acreditar que, en tot allò que afecta a l'execució d'aquest contracte, l'empresa compleix amb les obligacions aplicables en matèria mediambiental, social o laboral establertes en el Dret de la Unió Europea, el Dret nacional, els convenis col·lectius o les disposicions de Dret internacional mediambiental, social i laboral recollides a l'art 18. de la directiva 2014/24/UE i el seu annex X (convenis OIT) i a l'article 201 i l'annex V de la LCSP.

DIVERSOS - Per a aquells contractes de Valor Estimat superior o igual a 1.000.000.-€ (UN MILIÓ D'EUROS) l'empresa adjudicatària estarà obligada a efectuar una auditoria anual de prestació del servei i seguiment del contracte per una tercera part independent, i que s'haurà de repetir durant tota la durada d'aquest. L'empresa contractada per a fer l'auditoria, haurà de ser consensuada directament amb l'Ajuntament i anirà a càrrec de l'empresa adjudicatària.

ÈTIC -Per a l'empresa adjudicatària, tindran la consideració de condicions especials d'execució les obligacions següents:

- Observar els principis, les normes i els cànons ètics propis de les activitats, els oficis i/o les professions corresponents a les prestacions objecte dels contractes.
- No realitzar accions que posin en risc l'interès públic.
- Denunciar les situacions irregulars que es puguin presentar en els processos de contractació pública o durant l'execució dels contractes.
- Abstenir-se de realitzar conductes que tinguin per objecte o puguin produir l'efecte d'impedir, restringir o falsejar la competència, com per exemple els comportaments col·lusoris o de competència fraudulenta (ofertes de resguard, eliminació d'ofertes, assignació de mercats, rotació d'ofertes, etc.).

- e) Respectar els acords i les normes de confidencialitat.
- f) Col·laborar amb l'òrgan de contractació en les actuacions que aquest realitzi per al seguiment i/o l'avaluació del compliment del contracte, particularment facilitant la informació que li sigui sol·licitada per a aquestes finalitats i que la legislació de transparència i els contractes del sector públic imposen als adjudicataris en relació amb l'administració o administracions de referència, sens perjudici del compliment de les obligacions de transparència que els pertoquin de forma directa per previsió legal.

ÈTIC – D'acord amb l'article 202 de la LCSP, s'exigirà com a condició especial d'execució que l'empresa adjudicatària executi el contracte sota els paràmetres estàndards recollits en els certificats de Responsabilitat Social SGE21, ISO26000, SA8000, AA1000, IQNet SR10, DS49001 o equivalents, i que acreditin anualment per qualsevol mitjà de prova o bé a través d'auditories externes, que compleixen els requisits exigits per aquestes certificacions.

ÈTIC – D'acord amb la moció aprovada pel [Ple de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú en data 2 de maig de 2016 \(punt 39\)](#) i amb el que es recull en l'article 202 i la disposició addicional 50a de la LCSP, s'exigirà que les empreses acreditin a través d'una declaració responsable, el següent:

- El compromís a incorporar la totalitat de les rendes derivades d'aquest contracte en les seves declaracions de l'impost sobre la renda de les persones físiques, de l'impost sobre la renda de No residents o de l'impost de societats, segons sigui el cas i sempre d'acord amb la legislació vigent.
- Que l'empresa no destina, per ella mateixa o a través d'entitats vinculades (en els termes recollits a l'article 18.2 de la [Llei 27/2014, de 27 de novembre, de l'Impost de Societats](#)) les rendes derivades d'aquest contracte, a la realització d'operacions en paradisos fiscals amb la finalitat d'obtenir un estalvi fiscal (de conformitat amb la [Llei 36/2006, de 29 de novembre, de mesures per a la prevenció del frau fiscal](#))

Les possibles empreses subcontractistes queden igualment obligades al compliment d'aquesta condició especial d'execució assumint l'empresa contractista principal la total responsabilitat del seu compliment i acreditació.

Als efectes que estableix l'article 133.1 de la LCSP, les declaracions responsables no podran ser qualificades per les empreses licitadores com a confidencials i es publicaran al perfil del contractant amb l'objectiu que qualsevol persona física o jurídica amb un interès legítim pugui al·legar respecte a la seva veracitat, d'acord amb que es recull a l'article 13 de la [Llei 19/2014, del 29 de desembre, de Transparència, accés a la informació pública i bon govern](#).

L'empresa adjudicatària autoritzarà expressament l'òrgan de contractació per a que accedeixi a les seves dades fiscals en poder de l'Administració Tributària, de conformitat amb el que disposa l'article 95.1.k) de la Llei 58/2003, de 17 de desembre, General Tributaria. Si l'empresa adjudicatària forma part d'un grup en

el que alguna de les seves entitats està sotmesa a l'obligació de presentar la informació país por país (model 231), en els termes previstos als articles 13 y 14 del Real Decreto 634/2015, de 10 de juliol, pel qual s'aprova el *Reglamento del Impuesto sobre Sociedades*, facilitarà una còpia de les declaracions presentades durant l'execució del contracte, en el termini de deu dies, següents a la presentació de cadascuna d'elles davant l'administració tributaria (es pot adjuntar model de declaració).

Aquesta condició especial d'execució així com totes les obligacions annexes d'aportació de documentació es qualifiquen com a obligacions contractuals de caràcter essencial. Recordem que aquest fet pot comportar, en cas d'incompliment, la imposició de sancions, la prohibició per ser contractades o la resolució del contracte.

Aquests són només alguns dels molts exemples que podem incorporar com a condicions especials d'execució. És bo tenir present que podem definir una condició especial d'execució amb un nivell bàsic, mínim o raonable (que considerem que per sota no s'hauria de poder executar el contracte) però que podem valorar i ponderar els valors superiors en la fase de licitació a través d'establir criteris d'adjudicació que complementin i millorin aquest nivell bàsic exigít i que per tant, aportin un major compromís i afavoreixin una millor prestació del contracte.

Malgrat ens fem pesats, novament es vol ressaltar que és de vital importància que durant la fase d'execució dels contractes, es realitzi per part de la persona responsable de seguiment del contracte, una supervisió i un control rigorós a fi de garantir la veracitat i el compliment de tots aquells compromisos, obligacions i d'altres aspectes que s'han aportat per l'empresa adjudicatària i que li han permès adjudicar-se el contracte. En aquest sentit és també important i podem considerar-ho com a clausulat social, l'establiment de penalitats i mesures de seguiment efectives que garanteixin el compliment dels compromisos establerts en el plec (art 192 de la LCSP).

En aquest punt caldrà ser conscients de la capacitat i els recursos de que disposem per fer un seguiment acurat i efectiu de les clàusules proposades. **Si es valoren o incorporen condicions al contracte que ens resulten invaluables en el seu compliment, es produeix realment, un frau en l'assoliment dels objectius i finalitats que afecta a tots els participants en el procés: empreses licitadores, Ajuntament i persones afectades, per acció u omissió i això és totalment contrari a la idea de contractació responsable que s'ha volgut transmetre en aquesta guia.**

3.1. Condicions de subrogació

Per la seva importància considerem necessari dedicar ni que sigui una breu consideració sobre la possible subrogació de personal en l'execució d'un

contracte. En relació a aquesta qüestió, l'article 130 de la LCSP diu textualment que *quan una norma legal, un conveni col·lectiu o un acord de negociació col·lectiva d'eficàcia general imposi a l'adjudicatari l'obligació de subrogar-se com a ocupador en determinades relacions laborals, els serveis dependents de l'òrgan de contractació han de facilitar als licitadors, en el mateix plec, la informació sobre les condicions dels contractes dels treballadors als quals afecti la subrogació que sigui necessària per permetre una avaluació exacta dels costos laborals que implica aquesta mesura*

La LCSP considera doncs que l'obligació de subrogació en un contracte públic és una qüestió d'àmbit laboral que procedirà quan així es prevegi de forma expressa en el conveni col·lectiu de referència i en les condicions que allà s'hi detallen, havent de recollir-se aquesta qüestió en el plec, a efectes merament informatius, amb la finalitat que les ofertes presentades tinguin en compte els costos d'aquesta circumstància.

Enllaç d'interès: [Guia de convenis col·lectius aplicables de la contractació pública \(Gencat\)](#)

4. ELS CONCERTS SOCIALS

La Directiva 2014/24/UE en el seu *Considerant 114* i la seva transposició en la disposició addicional 49a de la LCSP diu textualment que *El que estableix aquesta Llei no obsta perquè les comunitats autònomes, en l'exercici de les competències que tenen atribuïdes, legislin articulant instruments no contractuals per prestar serveis públics destinats a satisfer necessitats de caràcter social.*

Tanmateix, l'article 11.6 de la LCSP parla que *queda exclosa d'aquesta Llei la prestació de serveis socials per entitats privades, sempre que aquesta es dugui a terme sense necessitat de subscriure contractes públics, a través, entre altres mitjans, del simple finançament d'aquests serveis o la concessió de llicències o autoritzacions a totes les entitats que compleixin les condicions que el poder adjudicador hagi fixat prèviament, sense límits ni quotes, i que el sistema esmentat garanteixi una publicitat suficient i s'ajusti als principis de transparència i no-discriminació.*

I finalment, amb anterioritat a la LCSP, el Decret Llei 3/2016 de la Generalitat de Catalunya ho recollia en la seva disposició addicional 3a.

És a dir, que aquelles entitats de l'Economia Social, com les associacions, les fundacions, les empreses d'inserció i totes aquelles que estiguin qualificades d'interès social (com són les cooperatives d'iniciativa social i els centres especials de treball o similars), **poden prestar serveis socials, sanitaris o educatius a través de convenis o concerts, sense necessitat de sotmetre's a la normativa i al procediment de contractació pública.**

Els procediments, lògicament, hauran de garantir els principis de publicitat, transparència i no discriminació, però és una via a explorar però que obre un interessant espai de col·laboració mútua entre les administracions i el tercer sector social que porta reivindicant aquest tema des de fa un bon grapat d'anys.

Actualment ja hi ha diverses comunitats autònomes que han redactat normatives en aquest sentit: [Navarra](#), [València](#), [illes Balears](#), [Aragó](#), [Astúries](#), [Galícia](#) i [Extremadura](#), en són alguns exemples interessants.

Aquesta serà doncs una opció que caldrà tenir molt present a l'hora de pensar i preparar un procediment de contractació.

NOTA FINAL

Volem acabar amb aquesta nota final que, no per estar aquí te menys importància:

Gairebé tots els criteris (socials, ambientals, ètics, de gènere...) proposats en aquesta guia **podran incorporar-se tanmateix en qualsevol expedient de CONTRACTE MENOR** que es realitzi i que per les seves característiques no requereixi d'un procés de licitació (contractes d'obres de valor estimat inferior a 40.000€ o contractes de subministrament o serveis de valor estimat inferior a 15.000€ segons l'art. 118.1 de la LCSP i la disposició final primera del [Reial Decret Llei 3/2020](#) que modifica l'esmentat article).

Malgrat en aquesta tipologia de contractes no és preceptiu l'elaboració de plecs de clàusules, sempre hauréu de redactar un informe de motivació (consulteu el [decret d'aprovació de la instrucció reguladora dels contractes menors de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú i tots els ens que integren el seu sector públic de 20 de març de 2020](#)) que en fixi l'objecte, el termini i les obligacions derivades del contracte en qüestió. Serà aquí doncs on podrem incorporar totes aquelles condicions que considerem que haurà de complir l'empresa que executi el contracte.

Vilanova i la Geltrú, setembre de 2020

NOTA: tots els enllaços d'aquesta guia s'han comprovat per darrer cop en data 23 d'octubre de 2020

ALGUNS ENLLAÇOS D'INTERÈS

Normativa

- ▶ [Directiva 2014/24/UE de 26 de febrer sobre contractació pública](#)
- ▶ [Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic](#)
- ▶ [Reial Decret Llei 3/2020, de 4 de febrer \(modificació article 118 Llei 9/2017\)](#)
- ▶ [Decret Llei 3/2016, de 31 de maig, de mesures urgents en matèria de contractació pública](#)

Guies i codis

- ▶ [Guia contratación pública estratégica y socialmente responsable \(Ayuntamiento Pamplona, 2019\)](#)
- ▶ [Guia CEPES de compra pública responsable y Economía Social \(2018\)](#)
- ▶ [Codi per a una contractació pública socialment responsable \(Generalitat de Catalunya, 2017\)](#)
- ▶ [Guía El medioambiente en la contratación pública \(REAS Aragón\)](#)
- ▶ [Guia pràctica per a una contractació pública lliure de paradisos fiscals \(Oxfam-Intermón, 2017\)](#)
- ▶ [Guia contractació pública inclusiva: foment de l'ocupació de persones amb discapacitat \(DINCAT, 2016\)](#)
- ▶ [Ihobe. Diverses guies \(Eusko Jaurlaritzza - Govern Basc\)](#)
- ▶ [Guía de contratación pública socialmente responsable \(REAS Euskadi, 2014\)](#)
- ▶ [Guia per a la integritat en la contractació pública \(Oficina Antifrau de Catalunya\)](#)
- ▶ [INAP \(Instituto de Administración Pública\) Curso contratación pública responsable](#)

Informes i resolucions

- ▶ [Informe 1/2016 de la Junta Consultiva de Contractació Generalitat Catalunya sobre aplicació directiva 2014/24/UE](#)
- ▶ [Cercador d'informes Junta Consultiva de Contractació Administrativa \(Generalitat de Catalunya\)](#)
- ▶ [Resolucions del Tribunal Català de Contractes del Sector Públic](#)

Webs

- ▶ [Contratación Pública Responsable \(portal de contratación pública Responsable de REAS\)](#)
- ▶ [Ajuntament Barcelona. Web ajuntament sostenible](#)
- ▶ [Diputació de Girona \(iPlecs, recull aplicacions econòmiques\)](#)

GUIA PRÀCTICA PER A LA INCLUSIÓ DE CRITERIS SOCIALS, AMBIENTALS I ÈTICS
EN LA CONTRACTACIÓ PÚBLICA A L'AJUNTAMENT DE VILANOVA I LA GELTRÚ